

М. Р. Селівачов

Ліплення

ЛІПЛЕННЯ – різновид скульптурної техніки, спосіб формоутворення під час роботи з м'якими або вологими речовинами (глиною, воском, пластиліном, гіпсом, гарячою скломасою, тістом, сиром тощо). Художнє Л. – моделювання, поступове додавання матеріалу до первин. основи, м'яке пластичне трактування об'єму, складові якого плавно перетікають одна в одну. Глиняну масу зазвичай укріплюють з середини дротяною арматурою; пластичне оброблення виконують безпосередньо руками, без інструментів. З пластич. матеріалів створюють об'ємні (іноді рельєфні) образи, композиції. Техніка Л. багата і різноманітна, але при цьому доступна навіть дітям. Охолоджене солоне тісто розкачують на спец. дошці, збризканій водою. З пласта тіста вирізують деталі і збирають виріб, який запікають чи підсушують до повного затвердіння, далі саморобку розфарбовують, глазурують. Л. дозволяє моделювати світ та власне уявлення про нього в просторово-пластич. образах. Кожна дитина може створити свій маленький пластиліновий (глиняний) світ. Пластилін. іграшками добре грати і ставити вистави, мультфільми. Протилеж. спосіб худож. формоутворення – різьблення (див. Різьб'ярство), до якого вдаються під час оброблення твердих речовин (дерево, камінь, кістка, ріг, скло), коли від кам'яної брили, стовбура дерева чи від фрагмента будь-якого матеріалу з влас. структурою відсікають зайві частки, вивільняючи бажану художню форму. Різьблення переважно виконують безпосередньо в матеріалі, проте часто за допомогою попередньо виліпленого ескізу, що враховує тектон. властивості деревини чи каменю. Трапляється також сполучення в одному творі цих двох способів формоутворення, напр., у хризоелефантин. техніці, де поєднують споріднене з Л. витискування й карбування пластич. металу (напр., золота) з різьбленою слоною кіскою. Л. зазвичай застосовують (паралельно з точінням, литтям і штампуванням) у кераміці (зокрема фарфорі, фаянсі, шамоті, кам'яній масі, склі), під час відливання статуй з металу за посередництвом гіпс. форми. В аналог. формах відливають з гіпсу, вапна, бетону, ін. пластич. матеріалів ліпнину – рельєфне оздоблення на фасадах та в інтер'єрі архіт. споруд, меблів, старовин. транспорт. засобів. У середовищі кочовиків інколи різьбили фігурки з м'якого матеріалу (сиру, воску), часом їх використовували як моделі для метал. відливок із властивими цій техніці гранчастими поверхнями. Оскільки Л. (за винятком кераміки та скла) здебільшого вживають на підготовч. етапах і рідко виставляють як завершений твір, це слово не стало назвою окремого виду

мистецтва. У слов'ян. мовах відбулося змішування понять «Л.» (грец. відповідник – пластика) і «скульптура» (давньорус. – «ваяніє»). Іноді говорять про «кам'яну пластику» чи «керам. скульптуру», що суперечить особливостям формотворення в цих різних напрямках образ. мислення, ці словосполучення прийнятні як метафори. Термін «Л.» використовують також у скульптур. роботі, яку починають з виконання моделей. У перенос. значенні поняття «Л.» вживають у живописі, графіці у зв'язку з «ліпленням форми», світлотінню, кольором.

Фотоілюстрації



Покликання на статтю:

Ліплення / М. Р. Селівачов // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-55589>

2001-2023 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).